

The essential needs for developing the innovative leadership capacity of school administrators nong bua lam phu primary educational service area office 2

Sukhum Prommuangkun ^{1*} Wannapa Nantasang ² Ratchaniwan Anutrakulchai ³
and Wichai Prathumthai ⁴

^{1,2} Pitchayabundit College, Thailand

* Corresponding author Email: Sukhumpro@icloud.com

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the current and desirable conditions and 2) study the needs assessment for developing innovative leadership of school administrators under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2. The sample consisted of 287 school administrators and teachers under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table. School administrators were selected using purposive sampling, while teachers were selected using Stratified Random Sampling. The research instrument was a dual-response questionnaire with a 5-point rating scale, having an Index of Item-Objective Congruence (IOC) of 0.67-1.00 and reliability coefficients of 0.968 for current conditions and 0.933 for desirable conditions. The statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and PNI_{modified} index.

The research results found that

1. The current conditions of innovative leadership among school administrators under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 were overall at a moderate level.
2. The desirable conditions of innovative leadership among school administrators under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2 were overall at a high level.
3. The needs assessment for developing innovative leadership of school administrators under Nong Bua Lamphu Primary Educational Service Area Office 2, both overall and in individual aspects, showed that the range of Priority Needs Index was between 0.228 - 0.360. There were three aspects with urgent development needs, ranked from highest to lowest: innovative creative thinking information technology usage and change leadership.

Keywords: necessity, Innovative Leadership, Educational institution administrators

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

สุขุม พรหมเมืองคุณ^{1*} วรรณภา นันทะแสง² รัชนิวรรณ อนุตระกูลชัย³ และ วิชัย ประทุมไทย⁴

^{1, 2, 3, 4} วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Sukhumpro@icloud.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์ 2) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารและครูผู้สอนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 จำนวน 287 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง ครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ Stratified Random Sampling เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามตอบสองคู่ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.968 สภาพที่พึงประสงค์ 0.933 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนี PNI_{modified}

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็น มีค่าอยู่ระหว่าง 0.228 - 0.360 โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: ความต้องการจำเป็น, ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา

© 2025 JISSD: Journal of Integration Social Sciences and Development

บทนำ

ปัจจุบันนวัตกรรมนับว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่เกิดขึ้นในสังคมอย่างรวดเร็ว ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของโลกในหลายด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอันนำไปสู่การปรับตัวเพื่อให้เกิดความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งในระดับประเทศชาติและในระดับองค์การเป็นอย่างมาก โดยได้มีการกำหนดนโยบายในการให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและมีการวางแผนเพื่อนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่เป็นผู้นำด้านนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ เพื่อแก้วิกฤติการณ์และสร้างความยั่งยืนในการพัฒนาประเทศ และเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าในการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในองค์กรนั้น ผู้นำองค์การจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะผู้นำ คือ ผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนและเสริมสร้างให้บุคลากรในองค์กรมี ความคิดและแนวทางในการสร้างสิ่งใหม่วิธีการใหม่ที่เกิดประโยชน์แก่องค์การ (กุลชลี จงเจริญ, 2560)

การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมก่อให้เกิดประโยชน์ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวดที่ 9 เทคโนโลยีทางการศึกษา

มาตรา 64 ที่กำหนดว่ารัฐจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาแบบเรียนตำราเรียน หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต จัดให้มีเงิน สนับสนุนการผลิต การให้แรงจูงใจแก่ผู้ผลิตพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงโดยใช้เทคโนโลยี ในการสร้างนวัตกรรมเพื่อการบริหารการศึกษา จึงควรเปลี่ยนกระแสนการศึกษาใหม่ให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อผลในทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดผลผลิตใหม่ในวงการศึกษาเป็นผลผลิต ที่สร้างสรรค์ (Creative) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทุกกลุ่มทุกช่วงวัยให้มีคุณภาพและมีศักยภาพ เพื่อเป็นฐานหลักสนับสนุนการพัฒนาประเทศในทุกด้าน อย่างยั่งยืน หน่วยงานภาครัฐจำเป็นต้อง เร่งปรับปรุงและพัฒนาการบริหารจัดการงานให้มีประสิทธิภาพมีความทันสมัย สอดคล้องกับสังคม ยุคใหม่เพื่อให้ระบบราชการมีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันที่ดีเพียงพอที่จะสร้างสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเสริมสร้างรากฐานที่แข็งแกร่ง ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถแข่งขันกับ นานาประเทศได้ (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2547)

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561 - 2580 ได้ระบุถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยี และ นวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยีโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้ สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกัน ระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการ เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะ ส่งผลต่อ การจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและ ลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะ เพิ่มขึ้น ประเทศไทยจึงให้ความสำคัญกับ การส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมก้าวทันโลก อีกทั้งยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ได้ระบุว่า ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการ ยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็น ประเทศที่พัฒนา แล้วที่ขับเคลื่อนโดยภูมิ ปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการ วางรากฐานการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์ของประเทศอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและ ยกระดับคนในทุกมิติและใน ทุกช่วงวัยให้เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการ พัฒนาประเทศไป ข้างหน้าอย่างเต็มศักยภาพ (ธนิกันต์ ศรีจันทร์ และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร, 2566)

ผู้บริหารสถานศึกษาเองจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนใจผู้รู้และพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่องและอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ตัวเองมีคุณลักษณะของผู้นำ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างโดดเด่น โดยเฉพาะทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของตนเอง ครุ พร้อมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ฮอร์ธ และ บัคเนอร์ (Horth & Buchner, 2009) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลควรมีทักษะที่ จำเป็น คือ ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (Innovative Thinking Skills) ถือว่าเป็นทักษะที่ต้องหมั่นฝึกฝนให้เกิดความเชี่ยวชาญ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่วัตกรรมการนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตัวเองให้มีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (Innovative Leader) เพื่อจูงใจให้บุคลากรในสถานศึกษาเองมีการร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน ยุคดิจิทัล และจำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่มีลักษณะเฉพาะหลายอย่างจึงจะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ของ องค์กรที่กำหนดไว้ ซึ่งการพัฒนานวัตกรรมเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ทุกองค์กรสร้างจุดยืนที่ แข็งแรง เป็นองค์กรแห่ง นวัตกรรม โดยมีเป้าหมายอยู่ที่ความอยู่รอดการเจริญเติบโต และการสร้างสมรรถนะในการแข่งขันอย่างการศึกษาที่มีบทบาท อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศในทุกๆ ด้านไปอย่าง รวดเร็ว ดังนั้นการที่จะพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพและตอบรับการเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกในยุคปัจจุบันได้อย่างมี คุณภาพนั้น ผู้นำจึงควรมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ซึ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมจะส่งผลให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้ได้ นวัตกรรม หรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาสามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลง ของโลกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งผู้นำเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการสร้างพัฒนา และเป็นแรงผลักดันสำคัญให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม อย่างปฏิเสธไม่ได้ แม้ว่าความสำเร็จในการบริหารงานจะเป็นผลมาจากตัวแปรร่วมหลายประการ แต่ภาวะผู้นำน่าจะเป็นปัจจัยที่ สำคัญที่จะนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการบริหารงาน เพราะในความเป็นจริงแล้วไม่มีสิ่งใดหรือใครที่จะบังคับคนให้ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถอย่างเต็มใจได้นอกจากตัวของเขาเอง (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2560)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีการกิจหลักในด้านการส่งเสริมสนับสนุนและบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษามุ่งส่งเสริมให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปีอย่างทั่วถึงและได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนมีความสามารถและทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรมมีการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชากรวัยเรียนทุกคนให้ได้รับการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ได้ดำเนินการเร่งรัดปฏิรูปการศึกษาโดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดทิศทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและจัดระบบนิเทศกำกับติดตามดูแลภารกิจหลักของโรงเรียนทั้ง 4 ด้านคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป รวมถึงการพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีให้ทันยุคสมัยในปัจจุบัน (กลุ่มงานนโยบายและแผน, 2567)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและเกิดการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน ผู้บริหารสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จึงจะส่งผลให้การดำเนินงานในด้านการบริหารสถานศึกษาเกิดการสร้างพัฒนาและเป็นแรงผลักดันเพื่อให้ได้นวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพบนฐานของการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจและต้องการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เพื่อส่งเสริมให้เกิดการนำแนวคิดใหม่มาใช้ในการศึกษานำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,124 คน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 287 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Mogan, 1970) โดยผู้บริหารเลือกแบบเจาะจง ครูผู้สอนใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ Stratified Random Sampling

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบการตอบสนองคู่ (Dual – Response Format) เกี่ยวกับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ทั้งหมด 6 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการทำงานเป็นทีม
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์
4. ด้านการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
6. ด้านการสร้างองค์การนวัตกรรม

ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิตไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.2 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตจากวิทยาลัยพณิชยบัณฑิตไปเก็บข้อมูลกับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับโรงเรียนที่อยู่ห่างไกล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยการสร้าง QR CODE เป็นแบบสอบถามออนไลน์

3.4 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจสอบให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อ เพื่อนำไปวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติด้วยการคำนวณทางโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3.5 นำผลการคำนวณวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

4.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

1) แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

2) แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เป็นขั้นตอนการจัดเรียงลำดับความ

ต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย โดยใช้สูตรของ สุวิมล ว่องวานิช (2558) โดยปรับจากสูตร PNI เดิมโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีการจัดการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นหาผลต่างของสภาพที่เป็นจริงและหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญความต้องการจำเป็น

5. สถิติที่ใช้ในการศึกษา

ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามและประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังนี้

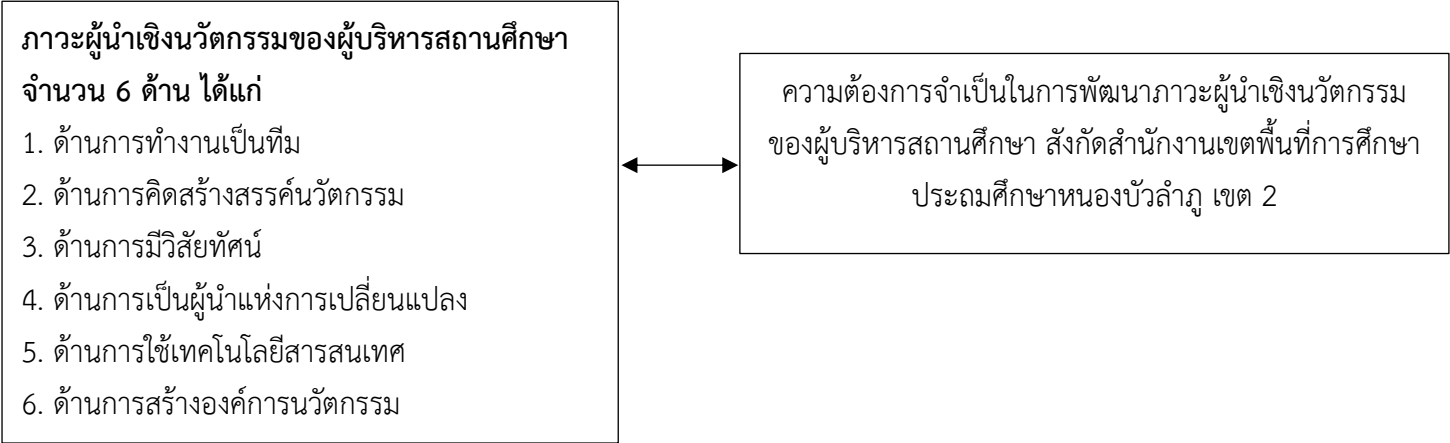
5.1 สถิติในการหาคุณภาพของเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อให้นำไปใช้ในการพัฒนาเครื่องมือและการหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และหาค่าคุณภาพของเครื่องมือหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม

5.2 สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.3 สถิติที่ใช้จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากความต้องการจำเป็นมากไปหาน้อย ใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{Modified}) ซึ่งเป็นดัชนีความต้องการจำเป็นของสภาพที่พึงประสงค์หาผลต่างของสภาพปัจจุบันและหารด้วยค่าสภาพปัจจุบันเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญ (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของนักวิชาการด้านการศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อการวิจัย ได้แก่ จากการศึกษาแนวคิดของ George (2012), Patel (2012), Wooi (2013), จีราภา ประพันธ์พัฒน์ (2560), ปวีณา กันถิ่น (2560), ภิญญา สายศิริสุข (2561), อรพิน อิมรัตน์ (2561), ยินดี ฮานาฟี (2562), ฌนอมวรรณ ช่างทอง (2562) และวัชรพงศ์ ทัศนบรรจง (2563) และสรุปองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 ด้านประกอบด้วย ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างองค์การนวัตกรรม แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของ
ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาภาวะ ผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม					
	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.41	0.53	ปานกลาง	4.37	0.55	มาก
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.33	0.57	ปานกลาง	4.53	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.63	0.51	มาก	4.46	0.51	มาก
4. ด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	3.42	0.64	ปานกลาง	4.47	0.54	มาก
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.43	0.59	ปานกลาง	4.51	0.50	มากที่สุด
6. ด้านองค์การนวัตกรรม	3.49	0.75	ปานกลาง	4.54	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	3.45	0.41	ปานกลาง	4.48	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.63$) รองลงมา คือ ด้านองค์การนวัตกรรม ($\bar{X} = 3.49$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 3.33$)

ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านองค์การนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมา คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.53$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.37$)

2. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) สภาพปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นการพัฒนาภาวะผู้นำ
เชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ภาพรวม
รายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	D	I	PNI _{modified}	ลำดับ ความต้องการจำเป็น
1. ด้านการทำงานเป็นทีม	3.41	4.37	0.281	5
2. ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม	3.33	4.53	0.360	1
3. ด้านการมีวิสัยทัศน์	3.63	4.46	0.228	6
4. ด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง	3.42	4.47	0.307	3
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.43	4.51	0.314	2
6. ด้านองค์การนวัตกรรม	3.49	4.54	0.300	4
โดยรวม	3.45	4.48	0.298	

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.228 - 0.360 โดยด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ($PNI_{modified} = 0.360$) ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($PNI_{modified} = 0.327$) และด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ($PNI_{modified} = 0.307$)

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู โดยเฉพาะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 ตั้งเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องมีผู้บริหารที่มีคุณธรรม จริยธรรมมีธรรมาภิบาลที่ดีและรู้จักสร้างบรรยากาศในสถานที่ทำงานเพื่อให้ ครู บุคลากร นักเรียน เกิดการเรียนรู้และปรับตัวอย่างต่อเนื่องและสามารถสร้างผลงานที่ทำชื่อเสียงแก่ทางโรงเรียนได้ และองค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อโรงเรียนที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู คือ มีการเชื่อมโยงระหว่างทีมงานและองค์ความรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรเข้าด้วยกัน และอาจสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังต้องพัฒนาเพิ่มเติมในการเป็นผู้นำที่ขับเคลื่อนนวัตกรรม และอาจเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา ทำให้ผู้บริหารต้องปรับตัวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพรัตน์ มูลศรีแก้ว และคณะ (2564) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษาพบว่า พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ ไพรยา แลกะสินธุ์ และคณะ (2566) ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่เป็นอยู่ในการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนาในด้านการนำแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารอาจมีกระบวนการคิดริเริ่มที่เน้นนวัตกรรมที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาของนักเรียน รวมถึงมีการปรับตัวตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมและเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอิสระทางความคิดในการวางแผนการทำงาน ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ เพื่อนำไปสู่การสร้างหรือพัฒนานวัตกรรมจัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไอรดา ชาลีคาร และยุทธศาสตร์ กงเพชร (2567) ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 มี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ สิทธิกร กุลชาติ และคณะ (2566) ทำการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีจำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการพัฒนาองค์กรในยุคปัจจุบัน โดยการคิดสร้างสรรค์เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สามารถช่วยให้ผู้บริหารสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนาแนวคิดใหม่ๆ ที่จะยกระดับการเรียนการสอน

สอนและการบริหารงานในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การนำวิธีการหรือโครงการนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์มาปรับใช้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถของนักเรียนและผู้เรียนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน รองลงมาคือด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อาจเป็นเพราะปัจจุบันเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการทำงานในสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอน, การบริหารจัดการ, การสื่อสาร และการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและเข้าถึงได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้บริหารสามารถติดตามผลการดำเนินงานหรือการพัฒนาของสถานศึกษาได้แบบเรียลไทม์ จึงเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาและเพิ่มพูนทักษะในด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น และด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนอันดับสาม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักถึงการเป็นผู้นำที่สามารถนำพาองค์กรผ่านการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การเป็นผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาพร้อมที่จะปรับตัวและร่วมมือในการดำเนินการต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงสำคัญ เช่น การปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีใหม่ หรือการจัดการกับสถานการณ์วิกฤตต่างๆ การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำที่สามารถจัดการกับการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมความพร้อมให้กับผู้บริหารในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปข้างหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ ไพรยา แลกะสินธุ์ และคณะ (2566) ทำการศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจำเป็นของการพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุดคือ การเป็นนักสร้างเครือข่ายนวัตกรรม และสอดคล้องกับ วีระศักดิ์ โคตรทา (2567) ทำการศึกษาเรื่องความต้องการจำเป็นในภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูโรงเรียนกฤตศิลป์วิทยา ผลการศึกษาพบว่าด้านที่มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุดคือ 3 อันดับแรกคือ ด้านความสามารถการบริหารและจัดการเชิงนวัตกรรม ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านความสามารถในการเรียนรู้และทักษะการคิด

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา คือ ด้านองค์การนวัตกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม
2. สภาพที่พึงประสงค์ ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านองค์การนวัตกรรม รองลงมา คือ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม
3. ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยรวมและรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมีจำนวน 3 ด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การศึกษาลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 เมื่อพิจารณาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นเร่งด่วนคือด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ในครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

- 1.1 ด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการกำหนดทิศทางและวัตถุประสงค์ในการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการสร้างสรรค์นวัตกรรม และจัดสรรงบประมาณทรัพยากรสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษาให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

1.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้บุคลากรเลือกใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมที่เหมาะสม ให้มีความสอดคล้องกับลักษณะงานและบริบทของสถานศึกษา สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทรัพยากรและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งจะช่วยให้เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการร่วมมือกันปฏิบัติงานให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้นต่อไป

1.3 ด้านผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างโอกาสในการพัฒนา มีการนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมในสถานศึกษา และผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงส่งเสริมการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมรวมถึงสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 โดยทำการศึกษาแนวทางจากผู้เชี่ยวชาญด้านการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานนโยบายและแผน. (2567). *นโยบาย จุดเน้น และนโยบายเร่งด่วน สพฐ. 2568-2569*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2 กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลชลี จงเจริญ. (2560). *เอกสารประกอบการสอน หน่วยที่ 12 ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม ชุตติวิชา 23728 นวัตกรรมการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิราภา ประพันธ์พัฒน์. (2560). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ถนอมวรรณ ช่างทอง. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และความเป็นองค์กรดิจิทัลของสถานศึกษาในอำเภอท่าชนะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธนิกันต์ ศรีจันทร์และ เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร. (2566). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี กับการพัฒนาประเทศไทย. *Journal of Modern Learning Development*, 8(1), 413 – 435.
- นพรัตน์ มูลศรีแก้ว และคณะ. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารชุมชนวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 5(1), 195 – 208.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปวีณา กันถิ่น. (2560). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนประชารัฐสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพบรียา แลกะสินธุ์ และคณะ. (2566). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(3), 79 - 92.
- ภริญา สายศิริสุข. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มสหวิทยาเขต ปัญญาดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยินดี ฮานาฟี (2562). *แนวทางการส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมสำหรับครูโรงเรียนสามโคก สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยครูสุริยเทพ. มหาวิทยาลัยรังสิต.

- วีระศักดิ์ โคตรทา. (2567). ความต้องการจำเป็นในภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของครูโรงเรียนกฤตศิลป์วิทยา. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*, 3(4), 687-706.
- วัชรพงศ์ ทศนบรรจง. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาในโครงการ โรงเรียนประชารัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 12(1), 330-342.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิกร กุลชาติ และคณะ. (2566). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ*, 3(9), 27 – 41.
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. (2547). *การจัดการนวัตกรรมสำหรับผู้บริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ.
- อรพิน อัมรัตน์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ไอรดา ชาลีการ และ ยุทธศาสตร์ กงเพชร. (2567). ความต้องการจำเป็นภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. *วารสารเสถียรวิทย์ปริทัศน์*, 4(2), 443-454.
- George. (2012). Innovation for inclusive growth: Towards a theoretical framework and a research Agenda. *Journal of Management Studies*, 49 (4), 661-683.
- Horth D. & Buchner D. (2009). *Innovation Leadership: How to use innovation to lead effectively work collaboratively and drive results*. New York: Minnisota University.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Patel. (2012). Evolutionary crossroads in developmental biology. *Development*, 139(11), 2637-2638.
- Wooi. (2013). The moderating effect of long3term orientation on the timing and Types of Rewards. *Managing Service Quality. An International Journal*, 12(2021), 1-9.